

GRIGORE G. PEUCESCU
Director politic

ABONAMENTE:

În țară 1 an 40 lei, 6 luni 20 lei, 3 luni 10 lei
În străinătate 1 an 50 lei, 6 luni 25 lei

REDACTIA

No. 3. — Piața Episcopiei. — No. 3.

EPOCA

BARBU ȘTEF. DE LA VRANCEA
Prim-redactor

ANUNCIURI:

anunțuri pe pagina a patra linia 30 bani, anunțuri și reclame pe pagina III 2 lei linia

ADMINISTRAȚIA

No. 3. — Piața Episcopiei. — No. 3.

APARE ÎN TÔTE ZILELE

CUVÎNTUL CĂTRE CITITORI

VIRIBUS UNITIS

CUM SE EXECUTA LEGILE

DISCURSUL TRONULUI

VIȘAN

CUVÎNT CĂTRE CITITORI

Străbatem o epocă de corupțiune și de scepticism.

Un om, cu o ambițiune nemărginită, înzestrat, într'un chip extraordinar, cu toate calitățile care pot produce amăgirea, s'a furișat la putere, a pus mâna pe țară prin surprindere și o stăpânește prin corupțiune și prin frică.

Și de atunci, în loc să trăim sub regimul reprezentativ, în loc să avem o monarhie constituțională, avem voința unui singur om care dispune, după plac, de interesele și destinele țării.

El s'a înconjurat de o seamă de oameni lipsiți de moralitate, dar cutezători, cărora, în schimbul unei supunerii fără margini, le-a dat exploatarea țerei, fără control.

Și într'o țară de funcționarism, cei mai mulți tac de frică să nu și piarză pâinea familiilor. Frica a coprins chiar pe mulți din aceia pe care averea ar fi trebuit să i facă independenți, căci toți știu că acești oameni sunt capabili de a întrebuița toate mijloacele pentru a isbuti, până și crima.

Ast-fel interesele noastre au ajuns pe mâna unei administrațiuni care se crede datoare d'a ne persecuta. Instituțiile create, pentru a îndestula trebuințele sociale au devenit, în mâinile lor, arme de apăsare și de corupțiune și legile chiar, pe cari înțelepciunea lumii le-a pus ca să înăbușească pornirile cele rele ale naturii omenești și să desvolte pe cele bune, au ajuns mijloace prin cari să persecută munca, onestitatea și independința de caracter și să protejeze lăcomia, lenea și lingușirea.

Pornirile rele deslanțuite, se întind repede ca să copleșească țara întreagă și amenință până și speranța unui viitor mai bun.

Este datoria acelorora ce și-au păstrat sufletul neîntinat și fruntea sus, ca să-și dea mâna frățescă și să-și înmulțească încordările pentru a scăpa țara de această atmosferă perzătoare.

Aceasta este datoria tutulor dar este mai ales datoria celor tineri, cari n'au dreptul de a fi nici oboșiți, nici descurajați, și cari sunt datorți să pregătească țării o soartă mai bună.

Iacă ideile din cari a eșit organul ce presintăm astăzi publicului nostru și cea d'întăiu datoric ce avem de îndeplinit.

Dar, în același timp, avem încă o datoric tot atât de sfântă, aceea de a face cu neputința întoarcerea unui asemenea regim și de a stăruii ca guvernul ce va veni la putere să fie un guvern bun.

Și pentru aceasta trebuie să lămurim ideile fundamentale pe care se reazimă ori-ce societate, și a căror uitare ne-a adus în starea de caré ne plângem.

Vom căuta să ne împlinim și această datoric.

Nu vom zice acum de cit două cuvinte, care îmbrățișează și resumă ideile noastre.

Maif întăiu instituțiile, nefind de cit organele prin care o societate își îndestulează trebuințele sale materiale și morale, instituțiile noastre trebuie să resară din trebuințele reale ale societății noastre, iar nu din idei abstracte sau din spirit de imitațiune. Și să fie potrivite cu deprinderile poporului român, pentru că obiceiul stăpânește societățile, cum stăpânește și pe individ.

Și pe urmă, dacă vrem ca poporul român să fie liber, trebuie să încredințăm paza libertăților sale unor forțe sociale capabile de a le pricepe și de a le apăra la trebuință.

Și aceste forțe să le căutăm acolo unde există în realitate, iar nu acolo unde am dori noi să existe, dar nu există încă, sau nu presintă destulă conștiință, pentru a susține edificiul nostru politic.

Elementelor celor capabile și independente ale societății le revine de drept datoria de a veghia la respectarea drepturilor și libertăților înscrise în constituțiune. Și ele trebuie să îndrepteze exercițiul suveranității spre prosperitatea celor mai mulți, să întărească prin muncă și economie, să înalțe prin creștere și învățatură, căci numai ast-fel să pot descărca asupra lor, de sacrificiul ce implică paza libertăților publice.

Aceste idei au fost susținute în țară de toate spiritele pentru cari libertatea nu e numai o vorba și sunt și astăzi reprezentate de partidul liberal-conservator.

Pe ele le vom susține și le vom desvolta.

Punem mai presus de toate ideia individualității poporului Român. Pentru că sântem convinși, ca ceia ce trebuie se preocupe mai înainte de toate pe omul politic, ceia ce trebuie să domine toate neînțelegerile și desbaterile dintre noi este întărirea și desvoltarea naționalității noastre.

Redactori:

Alecu A. Balș, C. G. Costa-Foru, A. Chiriac, Nicolae Gr. Filipescu, St. Gane, Leon Ghika, Gr. Goilav, I. N. Iancovescu, Ioan M. Kostake Epureamu, Ioan Miclescu, E. Mavrocordat, Const. P. Olănescu, C. Philipescu, Pană Mihail Pencovici, Dimitrie C. Popescu, Nicolae Popescu (Ploști), Gr. G. Peucescu Barbu Ștef. de la Vrancea, Al. I. Ulubeanu, Al. Vlăduța, Zaharia Chiriac (Focșani), Ion Dimitriu (Giurgiu).

Depeșile Agenției „Havas“

Londra, 26 Noembrie. — Resultatul alegerilor cunoscut astăzi, da următoarele cifre: 95 liberali, 90 conservatori, 8 parneliști.

Madrid, 26 Noembrie. — Cea mai mare liniște domnește în toată Spania.

Tzaribrod, 15 Noembrie. — Ora 1 după amiază. — Astăzi dimineața n'a fost nici o luptă.

Linia granitelor desparte amândouă oștirile. Se crede că lupta nu va începe astăzi, în nici un caz, de cit poate numai pe la sfârșitul zilei. Noaptea trecută, mai multe sute de soldați sârbi au venit de s'au constituit prizonieri.

Nisch, 26 Noembrie. — Oficiala. — În urma demersurilor făcute de marele puteri, comandantul trupelor sârbe au primit erisora ordinul să înceteze ostilitățile și să comunice această otarare comandanților trupelor bulgare.

Spre a dovedi că adera la armistițiul propus de marele puteri, armata sîrbă se concentrează în jurul Pirovului, lasând numai avânt posturi în pozițiunile ce ocupa înainte.

Viena, 26 Noembrie. — *Correspondența politică* este informată că ministrul plenipotențiar al Austro-Ungariei la Belgrad, comitele de Khevenhüller, a fost însărcinat să meargă la cartierul general bulgar spre a comunica principelui Alexandru intențiunile marilor puteri în privința încetării ostilităților.

Darmstadt, 26 Noembrie. — Principele Alexandru a primit o depeșă trimisă de Principele Bulgariei din Tzaribrod înainte de ora două-spre-zece, care conține aceste cuvinte: Am trecut astăzi granița sîrbă, și înaintăm spre Pirov.

Calafat, 26 Noembrie. — Noaptea trecută tăcerea cea mai mare a domnit în jurul Vidinului.

Canonada a început din nou pe la 7 ore și 40 minute și a tinut toată ziua. Dintr'o parte și dintr'alta tunurile nu erau trase de cât la intervale rare.

(Havas)

VIRIBUS UNITIS

Acțiunea izolată a deosebitelor grupuri politice și lipsa de înțelegere între căpeteniile lor pentru o acțiune comună, au contribuit, în parte, a face pozițiunea guvernului actual mai puțin clară. Incercările parțiale, departe de a isbuti să pună un frâu abuzurilor ce se comit zilnic de către agenții guvernamentali, le-au inspirat din contră mai multă încredere în puterile lor și mai multă îndrăsnelă în călcarea legilor, siguri că răsturnarea lor nu să pôte împlini de cât numai printr'o unire a tutulor elementelor opoziționiste și încredințați că această unire nu are nici o perspectivă de isbândă, guvernauții se infundă din ce în ce mai tare pe calea nelegiuirilor de tot felul și rid cu mai multă semeție de străduințele deșerte ale adversarilor lor.

Trebuie să recunoștem că pe când forțele opozițiunii, cu toată energia lor, se consumau luptând imprăștiat contra usurpatorilor: puterii publice, aceștia luau din parte-le toate măsurile de apărare și alergau la toate mijloacele pentru ca să se fortifice contra tutulor atacurilor. A pune toate instituțiile noastre sub dependența sa directă și a-și crea cât mai multe instrumente, iată scopul pe care guvernul actual l'a urmărit cu o stăruință neslăbită și pe care l'a realizat în mare parte. Intimidarea, corupțiunea și la trebuință chiar forța brută, iată mij-

loacele de cari s'a slujit cu o predilecție particulară. Pentru ca să fină sub ferula sa pe toți cei ce pun interesele lor personale mai pre sus de interesele țării întregi, guvernul d-lui I. Brătianu a sporit, peste puterile finanțiare ale națiunii, numărul funcționarilor netrebuincioși, a înființat regia monopolului tutunurilor, a răscumpărat drumurile de fier, a făcut în fine tot ce l' sta prin putință ca să atragă în sfera sa de influență toate aceste servicii până aci neatarnate de dînsul. De unde sub regimul conservator o mulțime de elemente opoziționiste găsiseră o fortăreață inexpugnabilă în aceste servicii independente de stat, astăzi nimic nu pôte pune pe cineva la adăpost contra persecuțiunii agenților ministeriali. Prin deosebitele instituții de credit, precum creditul funciar urban, rural, agricol, banca națională și altele, guvernul ține sub călcăiele sale proprietatea mare și proprietatea mică rurală, proprietatea urbană și comercială; prin aparatul administrativ, alcătuit din drojdia nămului românesc, el dispune de persoanele și de averea cetățenilor, pe când prin sbirii și electorali el introduce spaima în alegători și face imposibilă ori ce reprezentare fidelă a țării.

În aceste condițiuni ar fi peste putință opozițiunii neunite și neorganizate să pună capăt unui regim care economiceste, a redus țara în sapă de lemn, iar politiceste, a făcut dintr'ênsa o feudă a sprijinitorilor lor din afară. Pe când guvernauții concentrează în mâinile lor toate puterile vii ale națiunii și caută a le întoarce spre folosul lor personal, opozițiunea lucrând fără unitate de acțiune și ne înfățișândă priveliștea unor străduințe generose, ce e drept, dar perdate fără folos apreciabil pentru țară.

Astăzi răul s'a reslățit pe o suprafață așa de întinsă și a pătruns așa de adânc, insolenta guvernauțiilor a luat niște proporții așa de uriașe în cât este de datoria tutulor acelorora ce își iubesc țara și în la instituțiile ei, să și dea mâna cu toții, pentru ca să o scape cât mai în grabă de urgia colectivită. Singura speranță și putere ce ne rămâne contra potopului politic și economic ce ne amenință, este coalițiunea tutulor partidelor, tutulor grupurilor în o acțiune comună. Din toate unghiurile pământului românesc, pe unde corupțiunea guvernamentală nu s'a putut incuiba, nu se ridică de cât o singură dorință, o singură lozincă: *coalițiunea!* Numai unirea tutulor cetățenilor independenți, fără deosebire de credințe politice, ar putea să pună, o dată pentru tot-d'una, capăt acestor adunături din transfigii tutulor partidelor, cari nu se sfîșec a întrebuița ori ce mijloc spre a rămânea la putere. Acoliiți guvernului nu vor fi în stare să se lupte cu succes în contra unui curent așa de puternic; toți aceia cari astăzi nu îndrăsnesc să intre în acțiune contra colectivității, vor prinde curagiu, fiind atrași de o isbândă sigură, și furia sbirilor ministeriali se va agita în deșert contra unui mănuchiș de forțe compacte. Nu este timp de pierdut. Întârzierea este o vină neiertată și min-

mai scumpe de cât ori-când. Barbații cari au servit țara în împrejurări grele să uite vechile lor divergențe și să se unească pentru o acțiune pe atât de energică, pe cât de promptă. Adevăratul patriotism constă acum în a lucra din toate puterile pentru răsturnarea guvernului actual. Această întrebare primează pe toate celelalte.

XX.

ȘTIRILE ZILEI

Cu începere de la 1 Decembrie *Epoca* va apare, în număr excepțional, în toate duminicile.

Judele ocolului al II-a din Capitală a condamnat pe D-nu J. Niculea să dărâme hanul de la sfârșitul Calei Victoriei.

Se știe că s'a răspândit șgomotul că răposata Momulu a murit inveninată: acum s'aude că s'ar fi arătat o copilă naturală a ei, care a cerut tribunalului să nu să hotărască nimic în afacerea moștenirii până a nu i judeca titlurile ei de moștenire.

Consulul general al Austro-Ungariei în București, d. Cavaler de Sugzarra să afla actualmente la Viena.

Să asigura că Patti va sosi în București pe la începutul lui Decembrie. Ea își va da cele trei reprezentații, în trei seri consecutive.

La Cernăuți s'a proiectat pentru Septembrie 1886 o expoziție agricolă și pentru articole de instrucție casnică.

Diseară se va da la Sala Orfeu o reprezentare cu scop umanitar zic așiele. D. Milo care își făgăduise concursul a fost oprit de direcțiunea teatrelor d'a juca. Cauza e că reprezentația se da în favoarea expulsaților. Cu toate piedicile puse de autorități, indemnăm pe public d'a se duce diseară în mare număr la Sala Orfeu.

Cum se execută legile

Voesc să dovedesc, cu fapte, în ce hal au ajuns legile sub regimul d-lui Ion Brătianu.

I

Anul 1876 Maiu 4. — «Monitorul» No. 98, pagina 2458, coprinde Legea, contra semnata de domnul I. C. Brătianu, atunci ministru al finanelor, pentru un împrumut provisoriu prin emitere de Bonuri de thesaur în sumă de lei 16 milioane, cu care sumă se se acopere deficitul anului 1875 și plățile din acel an, rămase în suferință.

Acest împrumut s'a realizat în țară potrivit cu nevoile thesaurului, platindu-se dobândă până la 12 la sută.

Articolul 5 al acestei Legi impune ca sumele ce se vor împlini din rămășițele anului 1875 și din acelea a le anilor anteriori, să serve exclusiv la plata acestui împrumut.

De la anul 1876 până la 1881 cât a tinut bonurile de thesaur, compturile încheate și publicate ne arată că din rămășițele împlinite din anii anteriori lui 1876, după ce s'a plătit cheltuețile reclamate din acele exerciții, a mai rămas mai mult de cât trebuia pentru plata bonurilor de thesaur. — Ca dovadă s'au găsit următoarele situațiuni:

Cu toate că rămășițele pentru care se dedese împrumutul provizoriu, s'au împlinit, nu s'a plătit nici un bon de thesaur; s'a urmat cu preschimbarea lor la scadență și datoria flotantă în loc să scadă în proporție cu rămășițele împlinite, după cum impunea Legea, din contră a crescut și nu s'a plătit de cât în anul 1881, cu împrumutul făcut în streinătate în suma de 152 milioane, prin emitere de rentă, despre care ne rezervăm a vorbi când vom ajunge la Legea care a autorizat acel împrumut.

Rămășițele împlinite au servit la acoperirea deficitelor lăsate de Bugetele Colectivității cari aveau încă și nerăsunarea să strige că domnul Brătianu știe nu numai să echilibreze Bugetele, prin scăderea impozitelor și mărirea cheltuelilor, dar încă lasă și escedente reale de venituri pe fie-care an, ca să serve de bani albi pentru zile negre!!!

În zadar ziarele opoziției au dovedit că dacă sunt escedente, ele rezultă din deficite inventate de domnul Dimitrie Sturdza ca să doboare Guvernul conservator și să vie la putere să gonească mizeria ce i bătea la ușă și să și plătească polițele care i se scompla cu 25 procent;

În zadar s'a cerut ca conform cu dispozițiunile art. 5, rămășițele împlinite să nu se intercaleze în Buget și să rămăie pentru plata împrumutului provizoriu.

Colectivității n'au voit nici să auză nici să vadă; Corpurile legiuitoare au crezut fără să cerceteze; M. S. Regele a făcut și ast-fel din neexecutarea primei Legi a d-lui Brătianu, datoria țării s'a mărit cu suma de 16.000.000 care n'au servit de cât la încurajarea gheșefurilor Colectivității prin deschidere de credite suplimentare și extra-ordinare supt diferite titluri unele mai frumoase ca altele, precum: Cheltueli diplomatice pentru susținerea drepturilor țării, arme pentru salvarea țării, cheltueli pentru asigurarea ordinii publice. — Misiuni în străinătate. Recompense naționale. — În mormintări pe comptu Statului, Diurne și indemnizări pentru anchetele și darea în judecată a Guvernului conservator, cheltueli pentru imprimarea actului de acuzățiune. Și alte multe de specia acestora.

Acestate se petreceau chiar în cursul anului în care d-nu Brătianu și colectivitatea striga și publica:

«In intru politica noastră va avea de țintă mai ales și mai cu deosebire de a aduce o deplină ordine și reală economie în finanțele Statului, de a cruța pe cât cu puțință punga contribuabililor!!!

II

Anul 1877 Ianuarie 28. — «Moni-

torul» No. 21 coprinde Legea pentru instituirea unei Comisiuni compusă de patru deputați și trei Senatori, însărcinați a revizui casele publice și așezămintele de utilitate publică.

Dapă articolul I al acestei Legi, Corpurile legiuitoare urmează să aleagă o comisiune de șapte membri care se facă, cel puțin de două ori pe an, o revizuire Caselor publice, să încheie procese-verbale asupra situațiunii în care le vor găsi și să le publice în Monitor, iar articolul IV mai impune ca la deschiderea sesiunii membri aleși sunt datorți a referi, fie care, Corpului său respectiv, starea în care a găsit Casele în cursul anului, observațiunile asupra neregularităților și îmbunătățirile ce ar crede util să se facă.

Admirabilă Lege pe hirtie. Corpurile legiuitoare au ales regulat, la fie-care patru ani, membri cari să compună această comisiune. — Membri aleși însă de și au primit sarcina, nu a îndeplinit' nici unul, dar absolut nici unu, în timp de nouă ani adică de la 1877.

Pentru ce? Fama merge că nu și-au îndeplinit'o :

Unii pentru că, pe lângă diurna de deputat său senator, nu li s'au dat și o doua diurnă pentru această însărcinare;

Unii pentru că, mergând să facă revizuirea la Eforia spitalelor civile și la a spitalelor Brâncovenesti, le a fost lăsat să nu fie dați afară de personagele înalte cari administreză aceste averi publice fără să admită nici un fel de control;

Unii pentru că li s'au șoptit că se supără serios Domnul Brătianu, dacă vor cuteza să se atingă de intimii D-sale din cei mai fideli ca D. Dimitrie Ghica președinte și colonel N. Bibescu vice președinte al Senatului, fără care nici nu poate subsista;

Unii pentru că sunt din natură indife enți și atât de fricoși și sceptici în cât consideră atari revizuirile de mofurti și nu știu cum să credă că va putea reuși să facă ceva când Domnul Brătianu nu vrea.

Eu ascult și nu cred încă nimic din toate acestea; aștept ca, ultima comisiune aleasă de Corpurile legiuitoare și compusă din onorabili Domni senatori P. S. Aurelian — Dimitrie Polizu Micșunescu — Nicolae Manolescu și de onorabili Domni deputați I. Răducanu — C. Zamfirescu — G. Dimitriu și Toma Cămărășescu, — căroro mi am permis a le aminti, prin ziarul *România* din 19 Mai acest an, îndeplinirea însărcinării ce au, — să răspundă alegătorilor Dumnealor pentru ce nu și-au îndeplinit'o și dacă nu știu, nu vor s'eu nu pot să și o îndeplinească, pentru ce mai stau senatori

sau deputați? — Au vor să justifice cea ce știm, că puterea Corpurilor legiuitoare nu este de cât o suprafetațiune constituțională, când deputații și senatorii nu sunt aleși de cât numai prin voința Domnului Ion C. Brătianu?

(Voiu urma.)

Până Mihail Pencovicî.

CRONICĂ

Politică și prestidigitatiune.

De câte ori întimplarea se amestecă în treburile noastre, trebuie să iasă la maidan cite o nostimadă.

Spre pildă, sunt cite-va zile de când așezele lipite pe stradele capitalei anunță că la 15 vor începe, — nu știu bine în ce anume sală — reprezentațiunile de prestidigitatiune, date de mult decoratul și dibaciul profesor Cazeneuve. Tot cam atâtea zile sunt, de când «Monitorul oficial» anunță că la 15 Noembrie vor începe pe bulevard și în dealul Mitropoliei reprezentațiunile... pardon, vor începe lucrările Corpurilor legiuitoare.

La prima vedere, nimic nu pare mai natural de cit aceste două știri, și mulți nu prea înțeleg câte, unde am de gând să ajung.

Deschiderea Corpurilor legiuitoare la 15 Noembrie este o îndatorire Constituțională, și știut este că asta-zi îndatoririle constituționale sunt îndeplinite cu sfintenie cind au cea mai mică legatură cu chestiunile de diurne.

Dar îndrăsnela d-lui Cazeneuve de a și începe reprezentațiunile de odata cu acele ale Corpurilor legiuitoare, mi se pare că trece peste marginile buneii civiinte și mă aștept să'l văd expulsat sub inculparea de marfa prăstă.

Da; marfa prăstă; insist asupra acestui calificatif și mă explic.

Ca ce vrea d. Cazeneuve să ne uimască și ce ne poate arata care să fie lucrul nou pentru noi?

Vrea să ne sperie cu decorațiunile ce porța pe piept și pe care le vedem zugrăvite pe porretul său gigantic, lipit pe zidurile repositului otel Broft.

Slavă Domnului, îi putem răspunde imediat prin fotografia Luminății Sale principelui Dimitrie Ghica, împănate de asemenea semne onorifice și pe față și pe dos. E vorba să ne arate d. Cazeneuve că poate băga în gură o luminare aprinsă? În grabă aduceam și noi pe primarul de la Focșani, Saveanu care a păpat toate felinarele din orașul ce'l administreză părinteste, dar pe întinerie.

Are poate să scoată din posunatul spectatorilor câte o piesă de cinci lei, să o bage într'o pălurie și să facă dintr'nsa jumări?

Ei, și! N'avem noi trei-zeci și două de prefecti, sute de sub-prefecti, mii de perceptori, care apuca pe un contribuabil,

il scôte din pungă tot ce are, și face din acele sume leturghie cu braga!

Are de gând d-nu Cazeneuve, să ia un dovléc să'l acopere cu un borcan de sticlă, și pină cind numără publicul una, două, trei, să facă să dispară și borcanul și dovlécul. Curată jucărie, pe lângă deesteritatea primului Ministru care bagă într'un portofoliu ministerial, trei, patru sau cinci cetățeni de a rindul, și'l face nevêduti tocmai cind ne așteptăm să vedem ce sunt în stare să facă! A rămas chestiunea memoriei surprindtore a cavalerului Cazeneuve, care spune pe de rost versuri din toți autorii, și istorisește multe și mărunte.

Dar, sărac de mine, n'avem noi memoria și mai surprindtore a cavalerului Brătianu Ion care 'l spune pe de rost ce au vorbit și chiar n'au vorbit toți repositați, începând de la Berezovski și pină la împêratul Alexandru al II?

Prin urmare scamatorii nostri politici, lasă pe jos pe noul venit.

Să fiu însă drept:

D-nu Cazeneuve, după ce și termină experiențele, înapoiada spectatoulul batista luată împrumut!

Max.

REVISTA ZIARELOR

Liberalii-conservatori și evenimentele din Bulgaria

România face ați următoreea declarații:

«In ceea-ce ne privește pe noi ca partid politic năvând în vedere de cât simțimintele înscute românesti, datoria instictivă de cetățeni și rezultatele dureroase date, ori de câte ori, mâna fatală și nedibace a ghefului colectivității s'a atins de vre una din chestiunile internaționale, — noi unii ghemim din capul locului, ne-am declarat, față cu evenimentele din Balcani, pentru o absolută, corectă și inviolabilă neutralitate.

Coaliția

L'Indépendance Roumaine consacră ați chestiunii coaliției articolul său de fond, icalit de d. G. Panu. D. Panu să întrebă ce vor face diferitele elemente ale opoziției când vor fi coalisate?

În loc de lupta de partisan care o facea guvernului, va începe o luptă basată pe tactică și strategie, sub o direcție unica. Obiectivul care e neapărat necesar pentru această întreprindere e clar și precis. E restărnarea guvernului. Dificultatea însă e în mijloacele care se vor întrebuința spre a ajunge la acest scop, și cu toate aceste, din aceste mijloce tocmai depinde succesul campaniei care o întreprindem.

Spre a găsi mijloce de luptă cele mai eficace, cel mai bun lucru ar fi să procedăm prin metoda țisă de eliminare. Să se discute succesiv mijlocele întrebuințate până astăzi, să se parăsască toate cele care n'au dat rezultate, și să se caute altele, care n'au fost încă puse în practică.

D. Panu analizează apoi, dre t exemplu, atitudinea opoziției față cu regele. Ea a atacat într'un mod violent guvernul d-lui

I. Brătianu, lăsând însă afară de ori-ce discutie atitudinea regelui.

Printr'acastă tactică, însă, nu se pôte resturna guvernul. Cât nu se va atribui fie-căruia partea lui de responsabilitate, nu se va face nimica.

Conservatorii decidând că vor urma pur și simplu căile legale, precum și coalițivistii, vor face, înainte de tôte, un program.

Admitând chiar ca acest program să coprină tôte chestiunile vitale, cu soluțiunile lor, ce se va întempla la alegeri? Alegătorii, cu tôte că vor fi entusiasmați în fundul inimei de frumusețea programului opoziției, vor vota în mare majoritate pentru guvern, sub controlul administrației, iar opoziția se va vedea încă odată față cu speranțele sale resturnate, și când se va adresa regelui spre a se plange de ingerința d-lui I. Brătianu în alegeri, M. S. va răspunde că alegeriile au fost libere, că regretă că n'au reușit, să nu se descurageze, ci să se prezinte la viitorele alegeri, ce se vor face peste patru ani, și să și îmbunătățească programa.

Place această perspectivă opoziției? termină d. Panu. Dacă i place, se continue respectând ficțiunii.

Vitțorea sesiune parlamentară

România Liberă examina schimbarea ce se va produce în viața noastră publică prin deschiderea sesiunii parlamentare. În loc de presă, de care în puțină sémă, guvernantii noștri vor avea controlul parlamentar.

De și sigur de o cam data de majoritățile lui, guvernul va fi aspru interpelat asupra unor fapte din întregul parlamentar, proiectele sale vor fi discutate cu iritație, bugetele serios atacate. Începutul va fi pôte cu răspunsul la discursul tronului.

România Liberă după ce constată starea acută a crizei între guvern și opoziție, exprimă nădejdea că această învalmășeală se va împedi, chiar în acea sesiune.

Căile ferate austro-române și convenția din 1879

România reduce discuția asupra modificării convențiunii austro-române din 1879, privitoare la îmbinarea drumurilor de fer austro-române. Iși arată legitima sa indignare față cu nepăsarea guvernului care închide ochii și tăce ori de câte ori e vorba de a apăra interesele noastre economice contra încalțărilor străine. Insista în deosebi asupra acestei toleranțe acordată unguirilor. Da apoi textul proiectului de convențiune ce s'a propus camerei de comerț din Pesta.

România sfârșeste:

Când în sfârșit ne am convins că convențiunile cu statul vecin nu se aplică și nu se respectă de cât în părțile ce lui îi sunt favorabile; Credeam, mai cu sémă după îndelunga experiență făcută, că nimeni nu va voi a face pe unguri stăpâni pe un pământ și pe o clădire româ-escă. Destul ne au încălcat granițele. Ar fi un act necalificabil de a'i mai aduce și de bună v-e pe pământul nostru.

FOIȚA ZIARULUI «EPOCA»

VISAN

(AMINTIRI)

Isprăvisem liceul și mă dusesem să petrec vara la un unchiu al meu, care era director al închisorii de la Dobrovét. La virsta aceea știam încă să visez și să iubesc — două însușiri, pe care azi nu le mai am. — În prima zi m'am împrietenit cu copacii și cu cini, a doua-zi cu păzitorii temniții, și a treia-zi cu închisii. — Printre acești din urmă, cu deosebire, mi se lipi de inimă un tinăr nalt, balan și de o înfațisare foarte distinsă. — S'acum, cind închid ochii și'l cuget, pare că mă uit la dinsul. — Cu capul plecat, puțin adus de spate, cu puunii virți pin'în fund în buzunările unui surtuc scurt, vechiu, cenușiu, așa se primbla încet prin curtea castelului, răsălit tot d'a-una de cel-laltii. Cate-odata se rezima de vr'un zid, și în aceiași atitudine rămănea încrâncănit câte două césuri. Era alb la față, palid, frumos și trist — s'avea ochii albaştri — făcui

sat această pentru altă-dată. Peste un cés eram în cancelarie. — Se trase clopotul, era vremea mâncării și tristul meu tinăr aduse pe un fund de lemn o bucată de mămăligă, tăiată în patru muchi, și o strachină de borș cu fasole. Era o zi de post. În cancelarie era numai grefierul, — scriea și mi-a zis mie să gust. Am rupt un colț din mămăligă și, pe virful lingurii, am sorbit din borș, uitându-mê prietenos în ochii césului, cari nu spuneau nimic. Am zis că s' forte bune și mi s'a părut că'l surprind un zîmbet când s'a întors spre usa.

De ce'l condamnat Visan? întrebai pe grefier? Acesta deschise un registru mare și cu obicnuita nepăsare a funcționarilor citi la litera V:

— Visan Alexandru — omor — două-zeci ani — munca silnică.

Inchise registru, trase din țigară și începu să scrie.

Mi se facu negru înaintea ochilor.

De sigur, e nevinovat, imi zisei în gând și mă hotărîi a cerceta această.

Visan avea slovă frumoasă. — Il rugai să'mi celăgă cântece și snove de pe la arestanți și să mi le scrie. — Acestă împrejurare sta-tornici între noi întilniri zilnice, și ne înlesni mult împrietenirea. — Peste o săptămăna ne-am pomenit așa de îndrăgiti unul de altul, în cât ne dam întilniri la anumite césuri din zi. Ne furișam de lume, pentru a ne strînge mâna, pentru a ne spune cuvinte duiose, și adesea ne îmbrășisam, cu ochii înotând în lacrimi, ca doi orfani și prăpădiți, cari nu și au de

parere de rēu ca după cea din urmă întilnire. — Garda intra înarmată și se oprîi în fața cancelariei. — Arestanții urcau treptele îmbulziți și se așezau drepti în două șiruri pe lungul peron al castelului, pentru a și face rugăciunea de culcare. Și în umbra serei, sub florul acestei solemnități triste, ochii noștri se urmăreau lacomi și dornici, pină ce din valmășagul celor patru sute de arestanți, ce se îngrămădău la usa, abia 'l mai deslușiam întorcându și față spre mine. Garda, în ordine, pășia în launtru, se desfăcea pe la posturi, și tôte se înceau în liniștea nopții. — Intram abătut în odaie, — mă așezam la ferestra ce da spre castel, și ochii mei trudiți și grei priviau în nōpțe, lung și dureros, spre geamul ce abia lumina, de la odaia, în care dormea Visan. — Copilăria mea tristă și bolnăvicioasă, cărțile exaltate pe care le citisemii pacea mărēta a văilor de prin prejur, frumusețea datătore de visuri a codrului ce se întindea nesfîrșit și umeplea cerul la spatele castelului, și mai mult de cât ori-ce, nenorocirea în care se afla Visan, dedeau iubirei mele pentru el o aprindere exagerată și nebulă, care mă cucerea din ce în ce mai puternic, imi ardea viața și 'mi slășia inima în durerosul farmec. — Era un basmu frumos și trist, și tôte împrejurările din afara, intrau colorate de inchipuirea mea și lua o formă, un loc și o însemnare deosebită în alcatuirea acestui basmu, de care era atit de plină întręga mea viață.

A doua-zi, cum mă desșteptam, mă duceam la gēm. — Regulat îl aflam în același loc, pe scara peronului, pindind ivirea mea la ferestra, și tōtă față i se lumina de o bucurie ce mă făcui cind mă arătam. — Ce

fărăzi a răsărit azi sōrele meu, imi zicea el zîmbind, într'o zi, când nu putusem să mă scol dimineța.

II

Era o zi caldă din Iuliu, și, numai noi amîndoi, steteam pe o laviță, în tinda bisericii.

— Nu'l așa, Visan, că tu ești nevinovat și stal închis pe nedrept? . . .

— De ce mă 'ntrebi asta? . . . și tresări, catând sperios la mine. Ochii i-se făcui mai mari și față mai albă.

Mi-a fost frică de el, când 'l-am văzut așa schimbat, pe urmă mi-s'a făcut mila, — m'am gândit că pôte la urma supêrat, pôte că întrebarea mea l'a isbit la vr'o rană ascunsă, pe care cerca s'o uile, și m'am grăbit a'i cere întere.

— Nu . . . , începu el, îngănând vorbele, nu mă supără . . . de cât . . . vezi, eu m'am gândit la asta, da, m'am gândit adese-ori, d-ta mă crezi nevinovat, alt-fel nici te-a'i uitat la mine, și într'adevêr, cum să te uit la un?.. pentru că éta... trebuie să-ți spu cum a fost — Dumneța ești așa de bun cu mine... negreșit că trebuie să-ți spun alt-fel ar însemna că te fur, . . .

Și tôte aceste vorbe, scăpătore rar și cu nehotărîre, rupeau câte o fâșie de lumină din sufletul lui chinuit și sbuciumat de ce era să spue. Ochii lui erau plecați, de sfială poate, pe degetele lui albe și subțiri, ce și le ațita într'un neastîmpăr nervos, ca și cum își scobia vorbele pe sub unghii, glasul îi tremura puțin, — dar își ridică deodată capul, și cu aerul unui om care și poruncește sieși, mă privi țintă în ochi, și într'o răsufare desnădăduita, acel

glas, jumătate sōptă, jumătate strigat al tainelor cari îngrozesc auzul, imi spuse deslușit.

— Dar d-ta te înșeli grozav. Eu am ucis pe mama! Oh... și și acoperi față cu mânele, ca să nu'mi vază spaima. Rămăsei împetrit. Vorbele lui mă isbiră ca niște glōnte în cap, și în urechi imi rămăse, vijîind, un vuet lung și sinistru, ca un norod de glasuri în răscoală.

— Știam că are să te înspăimante fapta mea, acum, ascultă, ți-o pot spune liniștit, întocmai ca pe o poveste. . .

Sunt trei ani — noi trăiam în lași — eram numai eu și cu... mama. Tata murise, lăsând o avere de vre-o patru-zeci de mii galbeni, — o avere destul de mare, ca să'mi taie pofa de a mă învăța carte. Am părăsit liceul în anul în care era să'l isprăvesc. De alt-fel tragere de inimă pentru învêțură n'avusesem nici odată. Rămăsesem repetent în mai multe clase. Aveam două-zeci și două de ani. Singura ființă pe care o iubiam ca tot focul tinereții mele, era o fată foarte frumoasă, cu care mă și rudeau puțin. Ne întilneam adesea, la ea acasă, și cite odată rămăneam singuri... De ce n'am murit în farmecul acelor îmbrățișări, alit de dulci, și alit de nevinovate!... Vezi, că eu n'am cunoscut căldura îmbrățișerilor de mama. Mama mea — nu'mi era vitrigă, dar se purta cu mine mai crud ca o mamă vitrigă. Avea un glas răsătit și țnistre ochi răi, a căror privire mă 'ngheța s'acum, când mă făcusem mare. . . A... nu crede că 'l spun asta, pentru ca să mă desvinuesc de ce-am făcut... ce Dumnezeu! — Dar voiți să știu tot. — Nu 'm da nici o dată parole 'n

MESAGIUL TRONULUI

Pentru deschiderea sesiunii ordinare a Corpurilor legiuitoare

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați,

Anteția Mea cugetare, aflându-Me în mijlocul Representanțiunei naționale spre a vă ure buna-venire, este de a mulțumi țerei pentru simțimintele ce Mi-a exprimat cu atăta căldură la pierderea dureroasă a prea iubitului Meu Părinte. Această spontană manifestare a fost singura Mea mângâiere și o dovadă mai mult de strânsă legătură ce Mă unește cu națiunea.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați,

Având o pozițiune tare și bine lămurită, fiind în relațiunile cele mai amicale cu toate Statele, am urmărit cu liniște, însă cu mare băgare de seamă, evenimentele ce se desfășură dincolo de Dunăre. Neamestecul nostru într'un conflict, în care mai înainte de toate trebuia să se pronunțe Puterile semnătoare tratatului din Berlin, era de la sine indicat. Cu toate acestea nu am putut să nu simțim o vie părere de rău, când îngrijiri s'au ivit că pacea generală ar putea fi turburată; acea pace alt de trebuincioasă dezvoltării tuturor popoarelor, iar mai ales nouă, cari avem încă atât de mult de lucrat pentru a ajunge la acel grad de dezvoltare și progres la care aspirăm cu toții. Tratatul noastre de comerț au să ajungă la termenul lor și să fie denunțate. Tot odată regimul tarifar autonom s'a aplicat Statelor noastre și nu avea convențiuni comerciale, Guvernul Meu va prezenta domniilor voastre tarifele cele noi, împreună cu elementele necesare, pentru a stabili o stare de lucruri corespunzătoare cu interesele actuale ale țerei, și care va forma baza convențiilor viitoare. Cu părere de rău am văzut că aceste dispozițiuni generale, de un ordin cu totul economic, au fost privite de Franța ca îndreptate în special în contra ei. Intenția încă pe vechile simpatii dintre amândouă Statele, sunt încredințat că vom ajunge la o comună înțelegere pentru a satisface interesele legitime ale fiecărei părți.

Situațiunea economică și prin urmare finanțele țerei n'au putut să nu fie atinse de reaua recoltă a anului trecut și de criza care trece chiar peste

limitele continentului european. Sperăm însă că reul de care suferim nu este de cât trecător, și putem constata că ne aflăm la începutul unei ameliorări reale.

Guvernul meu va prezenta situațiunea tesaurului public și, împreună cu bugetele, măsurile destinate a asigura și mai bine echilibrul bugetar.

În fața unei stări de lucruri care prezintă oare-cari dificultăți, guvernul Meu a creșut de cuviință a amâna o parte a lucrărilor publice pentru care ați votat sumele necesare. Cu toate acestea, în decursul anului viitor, aproape șese sute kilometri de căi ferate vor fi puse în circulațiune. Cea mai importantă dintre aceste linii noi, care duc spre Dunăre la Fetesci, va regula într'un mod mai lesnicios comunicarea cu Dobrogea. Terminarea studiilor pentru portul Brăilei și a Galaților va permite ca aceste lucrări să fie executate cât mai curând, dând o nouă viață acestor orașe însemnate.

Armata continuă dezvoltarea ei normală. Și în anul acesta am putut constata progresele ei neincetate. Putem avea totă încrederea că ea va fi tot d'una la înălțimea misiunii, căci ea are deplină conștiință că onoarea și neatârnrarea țerei îi sunt încredințate.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați,

Aveți din sesiunile trecute mai multe proiecte de legi însemnate, în discuțiunea domniilor-văstre. Guvernul Meu va mai prezenta și altele, menite a îmbunătăți treptat toate ramurile activității noastre.

Pătrunși de același patriotism care n'a încetat de a insufla mai multe generațiuni în opera renașterii noastre naționale, veți pune, sunt convins, și de astă dată, tot zelul și activitatea domniilor-văstre, pentru ca lucrările sesiunii acesteia să întărească și mai mult temelile pe cari s'a ridicat Regatul României.

Dumnețeu să bine-cuvinteze lucrările domniilor-văstre!

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

CAROL

INFORMAȚIUNI

Curtea de Casație, Secția I, a respins recursul D-lui Oppler făcut, con-

tra otăriri Curții de apel din Focșani, în procesul cu Primăria din București, pentru taxa mahalitului.

Prin acest proces, Primăria câștigă 50,000 lei.

Luni la 8 ore seara s'au întrunit la ministerul domeniilor o comisiune pentru înființarea noului institut agronomic.

M. S. Regina de tot însănoșită sosește azi în Capitală.

Circulă știrea că cu ocaziunea morții casierului Eforiei Spitalelor Civile din București, s'a descoperit că sume însemnate au fost date ca avans la diferite persoane.

Dăm știrea sub toată rezerva.

Azi la 12 ore M. S. Regele a plecat de la palat spre a deschide Corpurile legiuitoare.

În curtea palatului vre-o 150 curioși din care o bună parte sunt agenți polițienești. M. S. Regele ereză într'o trăsură la Daumont însoțit de generalul Baruzzi. Abia câte-va «urale» s'abe de tot.

Pe piața Teatrului puțină lume. Numai la colțul stradei regale se ved grămădiți câți-va inși. Câte-va strigăte slabe și totul reintră în tăcere. Am văzut mulți oameni care nici nu și scoțeau pălăriele.

Atât la trecerea cât și la întoarcerea M. S. Regelui la Camera, pe locul viran unde a fost clădirea otelului Broft, poliția pusese vre-o 40 țigani lucrători la binale ca se facă ovațiune Regelui. În urmă s'a văzut însărcinatul poliției, plătind câte 2 lei la fie care om.

Președinte al Consiliului de revizie în afacerea Pandrav, s'a numit generalul A. Berendei.

Afacerea se va judeca în cursul săptămănei viitoare.

Generalul Lecca, ocupând fotoliul de președinte al Camerei a rostit câte-va cuvinte pline de laudă la adresa foștilor președinți ai Camerei—Manolache-Costache Iepureanu și C. A. Rosetti, zicând că țara are mare nevoie de a mai avea asemenea caractere politice.

După cât știm, generalul Lecca ar fi în momentele de față, în discordie cu ideele politice ale D-lui Prim-Ministru I. Brătianu.

Aflăm că de alaltăieri, se găsește închis la poliția un d. Constantinescu, comisar de poliție sub guvernul conser-

vator sub inculpația că ar fi injurat pe primul-ministru.

Eri la 4 ore s'a întrunit la d. Dumitru Brătianu toți capi opoziției atât ale diferitelor grupuri liberale cât și a partidului liberal-conservator.

Azi s'a întrunit la 4 ore comitetul executiv al partidului liberal-conservator.

De mâine în colo vom avea un sevică Telegrafic special conținând depeși particulare de pe câmpul de rebel.

SENATUL

Sediința se deschide de Prințu D. Ghica la 2 ore.

Facându-se apelul nominal raspund 65 Senatori prezinți.

Se procedă la alegerea Biuroului, potrivit procedurii obicinuite, adică prin alegerea președintelui:

63 voturi exprimate. 56 voturi aleg pe prințu D. Gr. Ghica președinte, 7 voturi albe. Pr. D. Ghica, urcându-se la tribuna mulțumeste Senatului pentru onoarea ce i face și făgăduiește ca va ști sa o merite.

Se procede la alegerea a 4 vice-președinți, dupe cum urmează.

D-nii Colonel Bibescu cu 48 voturi. General Cernat 45 » Eng. Stănescu 50 » Al. Orescu 50 »

12 bile albe. D-nu A. Orșu mulțumeste în numele aleilor Senatului făgăduind imparțialitatea. Pășinduse la alegerea a opt secretari, sunt numiți:

D-nii Pișacov cu 47 voturi. Manescu 49 » Capeleanu 42 » Gheorghiu 49 » Pisca 49 » Varn. Litėnu 48 » Climescu 49 » M. Sturza 49 »

10 bile albe. De asemenea sunt numiți Cestori: d-ni Manolescu, Șeicaru, General Pilat, Al. Angelescu.

Sediința se ridică la 3, și 45 anunțându-se cea viitoare pe mâine Sămbata.

CAMERA

Deschiderea sesiunii ordinare 15 Noembrie anul 1885

Totul s'a petrecut tocmai de pe program. La ora 12 punct M. S. Regele intră în localul adunării deputaților, reparat acum în urma prin îngrijirea d-lui Dimancea, unde dele citire mesagiului de deschidere a corpurilor legiuitoare.

Aplauze puține, entuziasm și mai puțin, în schimb însă poliție destulă.

După eșirea suveranului, d-nu Dimitrie Lecca se urea la biuro și ținu un mic discurs, pentru a i dice ast-fel, de deschidere: d-sa cu autorizata și răgușită voce arse puțină tămăie—dacă se pôte spune—pe altarul regelui Carol, declarând că providența l'a adus în România. (Aplauze proplungite din partea d-lor Ion Brătianu).

D-nu Lecca termină propunând a se așeza în camera busturile d-lui C. A. Rosetti și

Manolache-Costache Epureanu.

Aundarea primește propunerea cu unanimitate, cel puțin ast-fel o declară d-l Ion Cămpinenu, care cere cuvântul într'adins pentru aceasta. Se procede la alegerea biuroului.

Prezenți 125 deputați. D-nu general Lecca intrunește 96 voturi, d-nu Ion Cămpinenu 1, iar 14 bilete se găsesc a fi albe.

Ce puține voturi curate!

Vice-președinți sunt aleși: D-nu Agariei cu 88 voturi Ion Cămpin. cu 85 » G. Chițu 95 »

Pentru al 4-lea vice-președinte, care trebuie să fie d-nu Dimancea, se va face o a doua alegere mâine, căci alesul camarilei ministeriale nu a putut dobândi de cât forțe puține glasuri.

Sa nu uităm că d-nu Dimancea a fost hui-duit în anul trecut de către d-nii deputați pe când prezida.

La căsurile 2 sediința se rieică.

Ast-fel se deschide dar și această nouă ordinară sesiune a corpurilor legiuitoare Brătianiste, unde figurează mulți chemați dar puțin aleși.

Penel.

ULTIMA ORA

Sofia, 26 Noembrie, 10 ore s'era.—Se dice că representanții Rusiei, Austriei și Germaniei au făcut demersuri pe lângă guvernul prințiar pentru a aduce încetarea ostilităților. Până acum guvernul n'a răspuns nimic. S'erbii tot mai sunt pe teritoriul bulgar spre Vidin.

Armata bulgara înaintează spre Pirof. O luptă a avut loc azi; dar nu se cunoște încă rezultatul iei.

Sofia, 27 Noembrie, (depeșă trimisă din cartierul general bulgar de corespondentul nostru special la 26 Noembrie 8 ore s'era). Suntem la 6 kilometre de Pirof.

Azi, la o oră, prințul Alexandru a trecut în capul armatei sale granița Serbiei. Soldații scoteau strigăte entuziaste.

Grosul armatei a înaintat în câmpia până la 5 kilometre aproape de Pirof.

S'erbii se vcuaseră de ieri pozițiunile ocupate de centrul lor la Pandol.

Câte-va incacierări avuseră loc de dimineață cu aripa stângă și aripa drepta.

S'erbii concentraseră în fața Pirofului, și pe înălțimile cari dominează orașul, mai multe baterii precum și cea mai mare parte din forțele lor.

Bătălia a început la patru ore.

Inamicul se apăra cu înversunare; dar în sfârșit, pe la 6 ore, Bulgarii puseră mână pe pozițiunile de la stanga Pirofului.

Noaptea a pus capăt luptei.

Londra, 27 Noembrie.—Times primește o depeșă din Belgrad care spune că demisiunea ministerului e iminentă, și că D. Cristici va fi însărcinat să formeze noul cabinet.

Viena, 27 Noembrie.—Se depeșează din Belgrad ziarului «Fremdenblatt» că ministrii întruniri în consiliu, a luat hotărira să nu demisioneze, răboiul, pentru a da satisfacțiune opiniunii publice și să urmeze.

Ministrii Petrovici și Rajovici se duc la cartierul general pentru a arata această hotărira.

Soldații din al doilea ban sunt trimiși cât se poate de repede la graniță.

Tôte partidele doresc ca răboiul să urmeze.

Londra, 27 Noembrie.—Până acum sunt 113 conservatori aleși, 108 liberali și 9 irlandezii.

O rascăle electorală a avut loc la Nottingham. Răniți sunt în număr de vr'o sută.

mină și mă ținea prost îmbrăcat — Se-deam într'o odaie în rind cu slugile, și foarte rar, când era singură, mă chema să măninc la aceași masă — Înțelegi cât de mult mă umilia acesta. În ziua, în care a aflat că nu mă mai duc la școlă, a trimes să mă cheme. Nu știam ce-am să i spun. Tremuram ca varga și simțiam că mi se taie picioarele. — Când am intrat, mi a fript degetele minerul de la ușa. — N'am apucat a face doi pași de la prag, și, ca o fieră, s'a repezit la mine, mi-a ars două palme și cu un glas ascutit, care mă taie la rănunchi, îmi răeni, îmbrincindu-mă pe ușa: ieși afară ticălosule! — M'am dus nebun în odaie, ș'am stat mult în picioare, așa, zăpăcit, cu țipetele ei în urechi și fără nici un gând în cap. — Obrăziți îmi ardeau ca jarațic și ca nealțadată, nici o lacrimă nu mi veni în ochi. — Mi-am încuiat ușa și m'am lungit în pat, — eram grozav de trudit. — Îmi coperii ochii cu palma, și în capul meu aprins era un huruit prelung și monoton, ca vuetul unei mori ș'un învalmășag de gânduri nedeslucite, pe care anevoi mă l'putui stimpăra. — Mă sculai în picioare, mă văzui în oglindă, fără să vreau, și mi se făcu scirba de figura mea palmuită, ca de fața unui laș. — Mă plimbai puțin prin odăie și pentru înția ora o găsiu prea strimță. — Îmi simții capul mai limpede și în stare de a gândi. Mă așezai la masă și ncepui să cuget — Îmi apăru tot trecutul în minte, și figura blândă și suferitoare a bietului meu tata. — Și tot trailul lui din casa, tôte certile, tôte scenele sgomotose și tôte chinurile lui, și se arătau în șir și în resculau amar-veninata mea inimă. — Mama era o

cocheta rea și neînduplecata, care chinuia pe tata și i facea zile negre pentru ori ce lucru. — N'avea chip, bietul tata, să spu-e o vorbă unei slugi, să dea un câțel jos de pe scaun. Scandalul era gata. Din prostule și din oficosule nu l' mai scotea. Tăcerea lui o aprindea și mai rău. Dacă voia să plece, când îl oeara, ca să n'o mai asculte, o apucau nevricale și spargeau oglinzile. Nu creud să l' iubit vr'o dată pe tata, și nu știu de ce s'au mai luat acești ômeni, — de sigur — pentru nenorocirea mea. Avere — avusesse și unul și altul. — Ea își luase tôte drepturile și tôte libertatea, și bietul tata vedea multe, includea ochii și nu zicea nimic. — Dar umilintile și rușinea îl mistuiau amar... Ce slab ajunsese în urmă — era mai mult o umbră de om! — într'ozi a închis ochii, ș'a pus sfirșit durerilor. L'au dus la grăpă și mama, ținea o batistă la ochi ca să l' ascundă nepasarea. — Și din ce în ce mai creudă și mai fără îndurare a fost cu mine. — Tôtă pricina era că semănam cu tata, pe care ca nu l'putuse suferi. Neajunsurile ei, golul ce, încetul cu încetul, se făcea în jurul, anii ce avuseseră obrănsnicia de a l' trece peste patruzeci, mijlôce din ce în ce mai grele și mai neisbutite de a l' ascunde, migrenele ei, încrețsurile vinete de pe la ochi... tôte, tôte se spargeau în capul meu și eu le rabdam ca un câine, pentru că atăta lucru moștenisem de la tata, Dumdeu să l' ierte. — Și tôte acestea gândiri îmi infernăiau capul și îmi învrațieau inima... Dureresele aduceeri aminte adău ca niște ace care îmi spargeau și mă umpleau de venin. Stam așa, fierrea cu cotele pe masă și tamplele rădămat

imi svăcnean ferbinti sub pumnii. De o dată mi se făcu gol în cap, și nu mai gândii nimic. — Apoi o idee grôznică îmi scăpăra prin minte și mă înfiora. Simții în trup ceva rece, — pare că îmi trecu prin inima lama unui cutit. Spăimântătoare idee mă săgeta din nou și ărași se întôrse, — până, ce cu îndărărire mi se infilpse ca un piron în cap și atunci mi se pară așa de fîrăscă, așa de dreptă și la locul ei, în cât credui că m'am născut eu ea și nici o dată nu mă părăsise. Deschisei salturul, unde îmi mai păstram câte-va lucruri apucate de la tata, l'ui revolverul, îl așezai cartușe în tôte cele șese țevi și mi l'pusei frumșel în buzunarul surtucului. — Când m'am sculat de la masă, eram senin ca un copil de patru ani. Începuse a amurgi. — Nu mâncasem nimic în ziua acea, dar nu îmi era tôme. Măinele îmi erau reci și gura amară uscată, ca de friguri. Mă primibai puțin prin odăie apoi îmi luaui palăria și eșii. Îm'mărturisesc că nu eram de loc mișcat. Cea ce era să se întâmple mi se înfățișa ca ceva, care trebuie să se întâmple și care n'are cum fi alt-fel. Mi se părea că viața nu mi s'a dat de cât numai pentru césul acela, și numai pentru fapta aceea. Ce-a fost mai înainte și ce era să mai fie după aceea, era ceva, care nu mai ținea de mine, cu totul străin și cu desăvârșire indiferent în ora acea. Să aprinsese luminările. Slugile erau în ropotele bucatăriei. Se așteptau musafiri la masă. Am trecut printr'un coridor lung. În sofragerie se audea sgomoi de tăcămuri. Tiptil, pe vărful picioarelor, m'apropieai de odaia mamei, mă aplecai și privii prin bro-

ca ușei. Ah, am simțit în clipa aceea o bucurie seltătică și fără sémân, care m'a respălit de tôte chinurile îndurate! Ea sta la oglindă, între două lumânări aprinse și și potrivea perul. Să pipăia pe creștet, pe tample, își uda degetul în gură și și l' petrecea încetisor pe sprincene, pe gene... Biata mamă!... era să aibă lume în s'era aceea! Îmi apucai revolverul în mână dreptă și cu mână stîngă deschisei ușa. De sigur a înspăimântat o înfățișarea mea, căci a țipat, — dar numai atât l'a fost — n'a mai avut timp să facă o mișcare. l'am descărcat cele șase focuri în cap, în sir, fără să tremur, c'o sete și c'o desfătare, pe care d-ta, de sigur, nu vei pricepe-o nici o dată: Creștea inima în mine cu fie care glontie sburată din țeva. — A, Domnule aș fi vrut să aibă o sută de vietți și să i le sting pe toate! — Am suflat în luminări, și bet de fericirea crimei mele, în intinericul adănc al morții și în acel miros ce mă desfăta al prafului de pușcă, m'am simțit mare și fericit ca un Dumnezeu!... D-ta zimbești — fără îndoeală că nu poți crede acesta — dar așa a fost. — Tot ce s'a petrecut în urma, mi-a fost indiferent. — N'am mai știut nimic, nici de acel amor care mi s'a stins așa de o dată și de la sine, fără să știu când și cum, fără să mi pară rău vr'o dată, — nici de ceeaaltă lume. Pentru întâia oră mă mai mișcă ceva de atunci: faptul că mâine ai să pleci și că pôte n'avei să ne mai vedem. — Și acum spunem l' mi drept, nu i așa că mă despretuești?... Nici vorba, cea ce audisem nu putea să mă lase neturburat, și îmi sdruincina greș părerea bună ce-o aveam despre el. — Această stranie povestire a crimei lui ce mi răpăi în auz ca o grindină, era prea neașteptată, ca să mi pot da s'ema de ce simțiam în momentul acela. — Era ceva de nebun și de om fără inimă în tôte istoria aceea. — Dar mă grăbi a l' încredinta că ea nu îmi slăbia cătuși de puțin dragostea mea pentru el, — și fiindcă a doua zi di

mi, n'eta trebuia să plec, despărțirea noastră în ziua aceea, a fost mai mută și mai tristă de cât alta dată. — Eram tăceri lungi, în care ochii noștri se pădău de a se întâlni, și unora gândurile mele par că se loviau de ale lui și tresărau. — Când a sunat clopotul, ne-am strins mânele, amuțiti de durere — Sa nu mă uitii, mi-a zis c'un glas stins și sfesiat de plânsul ce l' ineca ochii..... III. Noaptea era senină, luminosă și nu îmi era somn de loc. Cu luminarea aprinsă, stam la fereastră, priviam trist la geamul lui Vișan și mă gândeam la densul. — Am stat așa multă vreme, — pôte că era miezul nopții. Într'un moment mi se pară că zăresc un cap ivindu-se la geamul din castel. Gândii că era el și mă dadui mai aproape de fereastră. Capul dispăru — apoi iarăși se arăta și stete acolo, nemișcat, lipit de geam, fără să l' pot distinge bine vr'o două minute. — Dar de o dată sbucni în tăcerea nopții detunarea unei arme. Remăsei trăsniț ș'un tremur grozav mă apucă. Trămbița de alarmă cutremura castelul și grupe de soldați alergau pe la posturi. Gardianul de noapte batui la fereasta directorului și și dete raportul. L'am ascultat ameiți de grôza: La camera No. 7 s'a tras loc într'un arestant care se suise pe fereastră..... a fost somat de trei să se dea jos și nu s'a supus... — Bine, vom vedea mâine, — răspunse directorul. Nu știu dac'am mai dormit în noaptea aceea. A doua zi s'a constatat cazul și s'a încheiat cuvenitul proces-verbal, în care se zicea că în noaptea trecută, pe la orele 12 arestantul Vișan Alexandru s'a sculat din pat și s'a suit pe fereastră. Soldații ce era de gardă la ușa, i-a strigat de trei ori să se retragă. Arestantul nu s'a supus, și soldatul l'a împușcat, conform regulamentului.

A. Vlahuța.

